

Sygn. akt *XVII AmE 197/17*

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	SSO Anna Maria Kowalik
Protokolant –	st. sekr. sąd. Joanna Preizner

po rozpoznaniu 31 lipca 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 23 maja 2017 r. Nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że odstępuje od wymierzenia kary;
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie;
3. znosi między stronami wzajemnie koszty procesu.

SSO Anna Maria Kowalik

Sygn. akt XVII AmE 197/17

UZASADNIENIE

Decyzją z 23 maja 2017 r. Nr (...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (dalej Prezes URE), na podstawie art 56 ust. 2 w związku art 56 ust. 1 pkt 3a w zw. z art. 11d ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 z późn. zm.) (dalej p.e.) w związku z § 5 pkt 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz.U. z 2007 r., Nr 133, poz.924) (dalej Rozporządzenie) oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 23 z późn. zm.) w zw. z art. 30 ust. 1 p.e. po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego orzekł, że (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B., (dalej powód) 10 i 11 sierpnia 2015 r., w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego w B., przy ul. (...), naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art 11 i art 11d ust 3 p.e. i za to działanie wymierzył karę pieniężną w kwocie 20 427 zł.

Od powyższej Decyzji powód złożył odwołanie, w którym zaskarżył Decyzję w całości. Jednocześnie wniósł o uchylenie Decyzji i umorzenie postępowania, ewentualnie zmianę Decyzji w części dotyczącej kary pieniężnej

poprzez odstąpienie od jej wymierzenia, względnie – jej obniżenie oraz zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Zaskarżonej Decyzji zarzucił:

1. istotną sprzeczność między ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę wydania zaskarżonego rozstrzygnięcia a treścią materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, polegającą na przyjęciu, że podstawą normatywną wprowadzenia 10 i 11 sierpnia 2015 roku przez (...) S.A. jako operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, ograniczeń w poborze i dostarczeniu energii elektrycznej na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, stanowił przepis art. 11d ust. 3 p.e., podczas gdy w istocie wyłączną podstawą do wprowadzenia tych ograniczeń był przepis art. 11 c ust. 2 p.e.;

2. naruszenie przepisów art. 11c ust. 2 p.e. oraz 11d ust. 3 p.e. poprzez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że art. 11c ust. 2 p.e. stanowi jedynie przepis uszczegółwiający regulację przewidzianą w art. 11d ust. 3 tej ustawy w zakresie, w jakim określa on dopuszczalny okres wprowadzenia ograniczeń przez operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego, zaś rzeczywistą normę kompetencyjną, upoważniającą operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego do wprowadzenia ograniczeń w poborze i dostarczaniu energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, stanowi przepis art. 11d ust. 3 p.e.- podczas gdy prawidłowa interpretacja powołanych przepisów nie pozostawia wątpliwości, że posiadają one odrębny przedmiot regulacji, uprawniając odmienne grupy podmiotów do wprowadzenia obowiązków odmiennej treści, a w konsekwencji naruszenie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e. poprzez jego nieuprawnione zastosowanie w niniejszej sprawie i nałożenia na powoda kary pieniężnej, pomimo braku ku temu podstaw normatywnych;

3. naruszenie przepisu § 3 ust. 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z 23 lipca 2007 roku w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wskazane w tym przepisie okoliczności mogą być uwzględnione jedynie na etapie uzgadniania przez odbiorcę z operatorem sieci dystrybucyjnej planów ograniczeń i pozostają obojętne na etapie oceny odpowiedzialności odbiorcy za ewentualne przekroczenia w poborze energii elektrycznej, co w konsekwencji doprowadziło do pominięcia w procesie subsumcji normy tego przepisu, choć istniały uzasadnione podstawy do jego zastosowania – w szczególności wobec powołanych przez powoda okoliczności związanych z brakiem możliwości dostosowania się do ograniczeń ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa osób, uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych, jak również wystąpienia zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań w zakresie ochrony środowiska, a w konsekwencji naruszenie przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a p.e., poprzez jego nieuprawnione zastosowanie i nałożenie na powoda kary pieniężnej, pomimo braku ku temu podstaw normatywnych;

4. w przypadku nie podzielenia przez Sąd powyższych zarzutów wskazał na naruszenie przepisu art. 56 ust. 6a p.e. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że w niniejszej sprawie nie zostały spełnione przesłanki umożliwiające zastosowanie dobrodziejstwa odstąpienia od wymierzenia kary, podczas gdy szkodliwość zarzucanego powodowi czynu-wobec przytaczanych w odwołaniu szczególnych okoliczności-należy uznać za znikomą, a jednocześnie powód w sposób trwały zaniechał naruszeń już w drugim dniu obowiązywania ograniczeń.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki złożył odpowiedź na odwołanie, w której wniósł o oddalenie odwołania oraz zasądzenie od powoda na jego rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając odwołanie Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B. zawarł z (...) S.A. we W. 20 grudnia 2004 roku Umowę o przesyłu i sprzedaży energii elektrycznej (Umowa Nr (...) k.19-21 akt adm.). W § 12 pkt 1c ww. umowy Odbiorca zobowiązał się do ograniczenia poboru energii, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów wydanym w sytuacji

zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego państwa, zagrożenia bezpieczeństwa osób, bądź możliwości wystąpienia znacznych strat materialnych. Z kolei moc umowną określono na poziomie 1650 kW (§ 5 pkt 1 a i b k.19v akt adm.).

Następnie pismem z 31 lipca 2014 roku (...) przekazał powodowi Plan wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w okresie od 1 września 2014 r. do 31 sierpnia 2015 r., zgodnie z którym moc umowna powoda została określona na poziomie 1,746 MW, natomiast moc określona dla 20 stopnia zasilania wynosiła 0,100 MW (pismo znak (...) k. 56 akt adm.).

(...) S.A. (dalej: (...) SA albo (...)) w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, spowodowanych m. in. wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskim poziomem wód w zbiornikach wodnych i rzekach, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu postanowień art. 3 pkt 16d p.e. wprowadzając, na podstawie art. 11 c ust. 2 pkt 2 p.e., od godz. 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Jednocześnie, 10 sierpnia 2015 r. (...) S.A., działając na podstawie art. 11c ust. 3 p.e., powiadomiły Ministra Gospodarki i Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłosiły Ministrowi Gospodarki konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art 11 ust. 7 p.e., tj. w trybie wydania przez Radę Ministrów rozporządzenia o wprowadzeniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej do dnia 31 sierpnia 2015 r.

Rada Ministrów pozytywnie rozpatrzyła wniosek Ministra Gospodarki wydając w 11 sierpnia 2015 r. rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw pod poz. 1136 i wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do a 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Na wezwanie Prezesa URE (...) S.A. (dalej: (...)), do której sieci powód jest przyłączony, przedstawił zbiorcze dane wskazujące na stopień niedostosowania się odbiorców ujętych w Planie wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej obowiązującym do wprowadzonych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w dniach od 10 do 31 sierpnia 2015 r. (załącznik nr 1 k.3-4 akt adm.).

W wyniku analizy ww. dokumentów Prezes URE powziął uzasadnione podejrzenie, że powód, we wskazanym przez (...) obiekcie, nie dostosował się do wprowadzonych 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Z informacji przekazanej Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki przez (...) wynika, że powód przekroczył limity poboru energii elektrycznej 10 sierpnia 2015 r. w okresie od godziny 11:00 do godziny 18:00, przy czym w godzinach 11-13 obowiązywał 20 stopień zasilania, zaś w godz. 14-18 - stopień 19. Ponadto 11 sierpnia 2015 r. doszło do przekroczenia dopuszczalnego poboru mocy w godzinie 11:00 o 5,2 kW (0,0052 MW), przy obowiązującym 19 stopniu zasilania.

Poza wskazanymi wyżej 9 godzinami, w których stwierdzono naruszenia ograniczeń poboru energii elektrycznej, w całym okresie od godz. 11:00 w dniu 10 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 w dniu 31 sierpnia 2015 r. (tj. przez dalsze 509 godzin), powód stosował się do ustalonych ograniczeń.

Mając na względzie powyższe, pismem z 24 czerwca 2016 r. Prezes URE zawiadomił powoda o wszczęciu z urzędu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej wzywając jednocześnie do zajęcia stanowiska w sprawie, tj. w szczególności do złożenia wyjaśnień dotyczących powodów niedostosowania się do wprowadzonych ograniczeń, a także nadesłania kopii wszelkich dokumentów mogących stanowić dowód w sprawie. W szczególności do ustosunkowania się do przekazanych mu informacji otrzymanych przez Prezesa URE od (...) wskazujących na stopień niedostosowania się do wprowadzanych w dniach 10 - 31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (zawiadomienie k. 1-2 akt adm.).

W odpowiedzi powód wyjaśnił, że przekroczenie dopuszczalnego poboru mocy miało miejsce 10 sierpnia 2015 r. i związane było z niemożnością wprowadzenia w trybie natychmiastowym wymaganych prawem ograniczeń w poborze energii elektrycznej z uwagi na brak możliwości nagłego wstrzymania pracy wszystkich urządzeń w zakładzie bez narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty zdrowia i życia ludzi, zanieczyszczenia środowiska naturalnego, jak również uszkodzenia lub zniszczenia urządzeń technologicznych o wielkiej wartości. Z kolei 11 sierpnia 2015 r. przekroczenie miało charakter incydentalny i nieznaczny. Podkreślił, że o wprowadzonych ograniczeniach został poinformowany telefonicznie przez pracownika OSD 10 sierpnia 2015 r. około godziny 10:00. W chwili zawiadomienia zakład pracował w pełnym obciążeniu produkcyjnym. Jednakże niezwłocznie podjął wszelkie możliwe działania, w tym decyzję o natychmiastowym wygaszeniu rozpoczętych procesów produkcyjnych.

W dalszej części pisma powód wyjaśnił, że wprowadzone ograniczenie zakładało zmniejszenie poboru energii elektrycznej do 0,1 MW - czyli o 92%. Dostosowanie się do ograniczeń byłoby możliwe jedynie w przypadku wyłączenia wszelkich urządzeń pracujących w zakładzie. Bezwzględnie podjął działania mające na celu dostosowanie się do wprowadzonych ograniczeń, jednakże ze względów bezpieczeństwa nie było możliwości redukcji poboru mocy w ciągu godziny, jaka pozostawała między zawiadomieniem a rozpoczęciem obowiązywania ograniczeń. Niezwłocznie podjęta decyzja o wygaszeniu cyklu produkcyjnego dała możliwość osiągnięcia zakładanego poziomu poboru energii elektrycznej w dniu wprowadzenia ograniczeń (tj. 10 sierpnia 2015 r.) począwszy od godziny 19:00.

Powód wskazał, iż w procesie produkcyjnym wykorzystuje zautomatyzowaną linię służącą do wytwarzania grzejników chromowanych, której działanie opiera się na procesie galwanotechniki. W linii tej wbudowanych jest kilkanaście wanien z kąpielami chemicznymi, które w wyniku parowania wydzielają niebezpieczne związki chemiczne - o znacznej toksyczności. W celu ochrony zdrowia pracowników cały obiekt galwanizerni, a w szczególności przestrzeń nad wannami, jest wentylowana, przy czym niezbędna wielkość wymiany powietrza wynosi 30-krotność. Zważywszy na dużą kubaturę budynku, praca wentylatorów wiąże się ze znacznym poborem mocy. Tym samym wyłączenie wentylacji przy otwartym cyklu produkcyjnym (tj. z grzejnikami znajdującymi się w wannach chemicznych) było niemożliwe - ze względu na bezpieczeństwo pracowników. Dopiero zakończenie cyklu produkcyjnego na linii galwanicznej stworzyło możliwość ograniczenia pracy wentylatorów do niezbędnego minimum.

Ponadto, do produkcji grzejników łazienkowych używana jest technologia lutowania twardego w osłonie gazów ochronnych. Do tego celu służy 30-metrowy piec przelotowy, w którym grzejniki podgrzewane są do wysokich temperatur i następnie w powolnym procesie, przesuając się na taśmie transportowej, wychładzane. Temperatura pieca, zasilanego energią elektryczną, osiąga nawet 1200°C. Gwałtowne wyłączenie pieca bez technologicznego procesu jego wychłodzenia doprowadziłoby do zniszczenia linii produkcyjnej o wartości odtworzeniowej około 2 milionów złotych. Chłodzenie pieca zapewnia instalacja ciekłego amoniaku wraz z baterią zewnętrznych wentylatorów. Do momentu uzyskania temperatury bezpiecznego wyłączenia linii technologicznej, obie instalacje muszą pracować pełną mocą.

Poza tym, większość wyrobów pokrywanych jest powłoką lakierniczą, która służy zabezpieczeniu przed korozją. W ramach linii lakierniczej funkcjonują kąpiele wyposażone w pompy cyrkulacyjne o stałym obiegu. Nagłe wyłączenie pomp cyrkulacyjnych w trakcie otwartego procesu produkcyjnego, prowadzi do krystalizacji kąpeli i zniszczenia całej linii technologicznej o wartości odtworzeniowej około 5 milionów złotych. Również zautomatyzowana linia technologiczna do pokrywania wyrobów powłokami galwanicznymi jest wyposażona w kilkanaście wanien z kąpielami chemicznymi. Linia posiada baterię pomp obiegowych, które zapewniają właściwą cyrkulację substancji chemicznych używanych w procesie galwanizacji. Nagłe wyłączenie pomp obiegowych—prowadzi do zanieczyszczenia kąpeli chemicznych i uszkodzenia linii technologicznej o wartości odtworzeniowej 9 milionów złotych. Wydziały galwanizerni oraz lakierni proszkowej, znajdujące się w zakładzie wyposażone są w podczyszczalnie ścieków. Ścieki powstające w procesie produkcyjnym przed odprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacyjnej, wymagają podczyszczenia w celu doprowadzenia ich do parametrów umożliwiających dalsze uzdatnianie przez Miejską Oczyszczalnię (...). Nagłe wyłączenie podczyszczalni ścieków i zrzut nieoczyszczonych ścieków do miejskiej kanalizacji

spowodowałoby katastrofę ekologiczną na lokalnym terenie. Z tego względu wykluczone było nagłe wyłączenie podczyszczalni.

Reasumując, w ocenie powoda dostosowanie się do ograniczeń było więc możliwe wyłącznie w odpowiedniej perspektywie czasowej, pozwalającej na wygaszenie cyklu produkcyjnego, a po jego zakończeniu - wyłączenia urządzeń gwarantujących zachowanie bezpieczeństwa ludzi, środowiska oraz mienia zakładu (pismo z 14/07/2016 r. k. 6-12 akt adm.).

Pismem z 27 kwietnia 2017 r. Prezes URE zawiadomił powoda o zakończeniu postępowania dowodowego w niniejszej sprawie i poinformował o możliwości zapoznania się z zebrany materiał dowodowy w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego pisma z jednoczesnym pouczeniem, że niezapoznanie się w powyższym terminie z aktami sprawy zostanie uznane za rezygnację z możliwości wypowiedzenia się w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego (zawiadomienie k.65 akt adm.).

W wyznaczonym terminie powód zapoznał się ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym (oświadczenie k.68 akt adm.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych w trakcie postępowania administracyjnego i sądowego, których autentyczność nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania.

Sąd oddalił wnioski o dopuszczenie dowodu z zeznań świadka P. W. oraz z przesłuchania strony powodowej na okoliczności wskazane w uzasadnieniu odwołania, uznając, że okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia w sprawie zostały ustalone w oparciu o dokumenty oraz oświadczenia powoda zebrane w toku postępowania administracyjnego. Nie było zatem konieczności powoływania na te okoliczności kolejnych dowodów, w tym dowodu z przesłuchania stron, który jest dowodem subsydiarnym.

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie jedynie w zakresie dotyczącym nałożenia kary pieniężnej na powoda, w pozostałym zakresie zaskarżona Decyzja jest słuszna i ma oparcie w przepisach prawa a podnoszone przez powoda zarzuty nie są trafne, stąd nie mogły skutkować uchYLENIEM Decyzji w całości.

Stan faktyczny nie był między stronami sporny. Na etapie postępowania sądowego powód nie kwestionował, że stosownie do § 5 pkt 1 Rozporządzenia jest podmiotem zobowiązany do stosowania się do wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r. ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, jak również, że zgodnie z obowiązującym 10 sierpnia 2015 r. Planem wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej moc umowna określona została na poziomie 1,746 MW, natomiast moc określona dla 20 stopnia zasilania wynosiła 0,100 MW, a zatem powyżej wskazanej w § 5 pkt 1 Rozporządzenia wielkości 300 kW.

Zgodnie z przepisem art. 56 ust 1 pkt 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3.

W rozpoznawanej sprawie Prezes URE zarzucił powódce nie zastosowanie się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11d ust. 3 p.e.

Stosownie do tego przepisu „**W okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.**”.

Z kolei zgodnie z art 11 ust. 1 pkt 2 p.e. w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła. W razie wystąpienia takiej

sytuacji Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła (art. 11 ust. 7 p.e.).

Zagrożenie bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej może powstać w szczególności w następstwie:

- 1) działań wynikających z wprowadzenia stanu nadzwyczajnego;
- 2) katastrofy naturalnej albo bezpośredniego zagrożenia wystąpienia awarii technicznej w rozumieniu art. 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. Nr 62, poz. 558, z późn. zm.);
- 3) wprowadzenia embarga, blokady, ograniczenia lub braku dostaw paliw lub energii elektrycznej z innego kraju na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub zakłóceń w funkcjonowaniu systemów elektroenergetycznych połączonych z krajowym systemem elektroenergetycznym;
- 4) strajku lub niepokoju społecznych;
- 5) obniżenia dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości, o których mowa w art. 9g ust. 4 pkt 9, lub braku możliwości ich wykorzystania. (art. 11c ust. 1 p.e.).

„2. W przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- 1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

3. Operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.”.

Reasumując, w razie powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

- a) po pierwsze, może wprowadzić ograniczenia w dostarczeniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jej części do czasu wejścia Rozporządzenia, o którym mowa w art. 11 ust. 7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin;
- b) po drugie, niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw gospodarki oraz Prezesa URE o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie rozporządzenia.

W rozpoznawanej sprawie (...) skorzystały z obu uprawnień tj. w dniach 10-11 sierpnia 2015 roku wprowadziły ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz powiadomiły Ministra Gospodarki o konieczności wprowadzenia ograniczeń na dłuższy okres. Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie

wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00.

Okoliczność, iż doprecyzowanie okresu na jaki OSP może wprowadzić przedmiotowe ograniczenia, o którym mowa w treści art. 11c ust. 2 pkt 2 p.e., nie oznacza, że nie zostały one wprowadzone na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. Treść przedmiotowych regulacji prawnych tj. art. 11 c ust. 2 pkt 2 oraz art. 11 d ust. 3 p.e. pozostaje w ścisłym związku, albowiem dopiero łączna ich treść określająca podstawę do wprowadzenia ograniczenia przez OSP w okresie występowania zagrożenia tj. art. 11 d ust. 3 p.e. oraz możliwy okres, czemu służy art. 11c ust. 2 pkt 2, którego stosowanie jest możliwe już w sytuacji powstania zagrożenia, umożliwia skuteczne wprowadzenie przedmiotowego ograniczenia przez OSP, tj. w ściśle organicznym czasie i na ściśle określonym terytorium.

W świetle powyższego OSP, w myśl powyższych regulacji prawnych posiadała kompetencję do wprowadzenia przedmiotowych ograniczeń w poborze energii w myśl art. 11d ust. 3 p.e., zaś okres i zakres terytorialny ich obowiązywania, na podstawie art. 11c ust.2 pkt 2 p.e. wprowadzono od godziny 10:00 dnia 10 sierpnia 2015 roku z informacją o zgłoszonej konieczności wprowadzenia dalszych ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7 p.e. Jak już bowiem wskazano, OSP mogło wprowadzić przedmiotowe ograniczenia do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust.7 p.e., lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin. Wskazać przy tym należy, iż jedynie realizacja działań z zachowaniem przedstawionej wyżej kolejności umożliwiała uzyskanie podstawowego celu powołanej ustawy, jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w kraju.

Zatem przepis art. 11d ust. 3 p.e. stanowi samoistną materialnoprawną podstawę do wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej a niezastosowanie się do nich przez podmioty do tego zobowiązane jest sankcjonowane karą pieniężną określoną w art. 56 ust 1 pkt 3a p.e.

Zgodnie z treścią art. 56 ust. 3a p.e. karze pieniężnej podlega ten, kto nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Jak już wyżej wskazano powód nie dostosował się do wprowadzonych przez OSP na podstawie art. 11d ust. 3 p.e. ograniczeń w poborze energii w 10 sierpnia 2015 roku w godzinach od 11:00 do 18:00 oraz 11 sierpnia 2015 roku w godzinie 11:00. Zatem co do zasady zaistniała przesłanka do nałożenia na powoda kary pieniężnej, która ma charakter obligatoryjny.

Sąd nie podziela stanowiska wyrażonego w odwołaniu, iż Prezes URE wydając zaskarżoną Decyzję naruszył przepis § 3 ust. 4 Rozporządzenia poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wskazane w tym przepisie okoliczności mogą być uwzględnione jedynie na etapie uzgadniania przez odbiorcę z operatorem sieci dystrybucyjnej planów ograniczeń i pozostają obojętne na etapie oceny odpowiedzialności odbiorcy za ewentualne przekroczenia w poborze energii elektrycznej.

Należy zgodzić się z Prezesem URE, iż przytoczone powyżej przepisy mają zastosowanie na etapie ustalania kręgu podmiotów objętych obowiązkiem dostosowania się do wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej oraz do ustalania planu ograniczeń, stanowią bowiem wytyczne w procesie przygotowywania i sporządzania tego planu wskazując, jakie okoliczności należy wziąć pod uwagę przy określaniu planu ograniczeń dla skonkretyzowanego odbiorcy. Powyższe potwierdza także treść § 9, a w szczególności pkt 3 wskazujący, że wielkości planowanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, ujęte w planach ograniczeń, określa się w stopniach zasilania od 11 do 20, przy czym 20 stopnień zasilania odpowiada tzw. mocy bezpiecznej (tj. mocy w wysokości ustalonego minimum, niepowodującego zagrożeń i zakłóceń, o których mowa w § 3 ust. 4 rozporządzenia). Zatem wskazane w planie ograniczeń wielkości mocy dla stopni zasilania od 11 do 20 realizują wytyczne zawarte w § 3 i 6 rozporządzenia i w konsekwencji należy wskazać, że stosowanie się przez odbiorcę do planu ograniczeń nie powoduje:

1. zagrożenia bezpieczeństwa osób oraz uszkodzenia lub zniszczenia obiektów technologicznych;
2. zakłóceń w funkcjonowaniu obiektów przeznaczonych do wykonywania zadań

w zakresie:

- a) bezpieczeństwa lub obronności państwa określonych w przepisach odrębnych,
- b) opieki zdrowotnej,
- c) telekomunikacji,
- d) edukacji,
- e) wydobywania paliw kopalnych ze złóż, ich przeróbki i dostarczania do odbiorców,
- f) wytwarzania i dostarczania energii elektrycznej oraz ciepła do odbiorców,
- g) ochrony środowiska.

W przypadku, gdy dany odbiorca nie powinien być objęty (w całości lub w części potrzeb energetycznych) planem ograniczeń, należy to uwzględnić już na etapie sporządzania przez (...) takiego planu dla tego odbiorcy, a w procesie tym odbiorca powinien przedstawić (...) stosowne przesłanki do jego uwzględnienia wśród podmiotów objętych ochroną przed wprowadzanymi ograniczeniami.

W konsekwencji, o ile dany odbiorca nie zgłasza istnienia takich przesłanek na etapie sporządzenia i bezpośrednio po otrzymaniu ustalonego dla niego planu ograniczeń, w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, to nie może się zwolnić z realizacji tego planu po wprowadzeniu ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Prezes URE ma zatem rację twierdząc, iż w innym przypadku plan ograniczeń dla skonkretyzowanego odbiorcy nie miałby jakiegokolwiek znaczenia prawnego i nie wiązałby odbiorcy, skoro mógłby się on na każdym etapie nie dostosować do otrzymanego planu, a podmioty odpowiedzialne za wprowadzenie i realizację ograniczeń nie miałyby możliwości oceny jaki stopień zasilania powinien zostać wprowadzony, co w efekcie końcowym mogłoby doprowadzić do braku zbilansowania popytu i podaży energii elektrycznej i włączeń awaryjnych obejmujących swoim zakresem wszystkich odbiorców, w tym tych, którzy zostali objęci ochroną na etapie ustalania planu ograniczeń.

Należy zatem przyjąć, że ww. przepisy Rozporządzenia mają zastosowanie na etapie planowania, a nie realizacji planów ograniczeń.

Natomiast okoliczności, które spowodowały, iż powód nie dostosował się do wprowadzonych ograniczeń miały znaczenie dla oceny możliwości zastosowania wobec niego przepisu art. 56 ust. 6a p.e. , zgodnie z którym Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek.

W ocenie Sądu, w stanie faktycznym rozpoznawanej sprawy istniały podstawy do odstąpienia od wymierzenia kary, ponieważ stopień szkodliwości czynu był znikomy a powód zaprzestał naruszania prawa w kolejnych godzinach i dniach obowiązywania ograniczeń.

Na wstępie należy podkreślić, że obowiązkiem powoda jako podmiotu zobowiązanego do stosowania się do wprowadzonych ograniczeń było wysłuchiwanie komunikatów radiowych, gdyż taki obowiązek wynika z obowiązujących przepisów.

Komunikaty operatorów o których mowa w § 9 Rozporządzenia, o obowiązujących stopniach zasilania, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7:55 i 19:55 oraz na stronach internetowych operatorów, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób

określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Zatem powód powinien, co do zasady, rozpocząć proces dostosowywania się do wprowadzonych ograniczeń począwszy od godziny 8:00, a nie od chwili telefonicznego poinformowania o wprowadzonych ograniczeniach, pozwoliłoby to na zmniejszenie ilości godzin, w których doszło do przekroczenia obowiązujących ograniczeń.

Należy natomiast zgodzić się z powodem, że wprowadzenie ograniczeń i to w najwyższym stopniu z dwugodzinnym wyprzedzeniem mogło być dla niego dużym zaskoczeniem i spowodować niemożność, z przyczyn technologicznych, dostosowania się do wprowadzonych ograniczeń, w szczególności, iż w poprzednich 25 latach taka sytuacja nie miała miejsca. Dodatkowo należy zauważyć, iż przed wprowadzeniem tak rygorystycznych ograniczeń nie było wcześniejszych informacji o możliwości ich wprowadzenia w najbliższych dniach. Niewątpliwie taka informacja pozwoliłaby powodowi lepiej przygotować się na ich wprowadzenie i być może uniknąć przekroczenia dopuszczalnych wartości.

Sąd miał również na uwadze to, iż z uwagi na skomplikowane procesy technologiczne, w tym z użyciem niebezpiecznych substancji, nagłe wygaszenie zakładu spowodowałoby zagrożenie dla mienia w znacznych rozmiarach oraz dla zdrowia i życia ludzi. W tej sytuacji wyjątkowo należało dać prymat tym ostatnim dobrom nad bezpieczeństwem krajowego systemu elektroenergetycznego.

Zatem Sąd uznał, że nie dostosowanie się przez powoda do wprowadzonych ograniczeń począwszy od godziny 10:00 w dniu 10 sierpnia 2015 roku nie było spowodowane lekceważeniem przepisów i chęcią zminimalizowania strat finansowych, ale koniecznością stopniowego wygaszenia produkcji bez stwarzania zagrożenia dla życia, zdrowia i mienia znacznej wartości.

Należy podkreślić, że do przekroczenia wprowadzonych ograniczeń doszło jedynie 10 sierpnia 2015 roku w godzinach od 10:00 do 18:00 oraz 11 sierpnia przez jedną godzinę (k.3 akt adm.). Zatem powód nie stosując się do wprowadzonych ograniczeń, dokonując przekroczenia w powyższym zakresie, jedynie w znikomym stopniu w sposób bezpośredni oddziaływał negatywnie na bezpieczeństwo energetyczne kraju. Z tego też względu odstąpienie od nałożenia kary pieniężnej było możliwe.

Biorąc powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów znajdując podstawy do uwzględnienia odwołania w części dotyczącej nałożenia kary pieniężnej, na podstawie art. 479⁵³ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną Decyzję w ten sposób, że odstąpił od wymierzenia kary.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z którym w razie tylko częściowego uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Mając na uwadze fakt, iż powód zaskarżył decyzję w całości, a Sąd uznał zasadność odwołania jedynie w zakresie kary pieniężnej, to należało uznać, że każda ze stron w równym stopniu wygrała jak i przegrała sprawę.

SSO Anna Maria Kowalik